

За вашата библиотека
For Your Library

Рубриката „За вашата библиотека“ е нова за списание „История“ и се изработва съвместно с авторите на блога за книги „Библиотеката“ (<http://bibliotekata.wordpress.com/>). Тя има за цел да ви запознае с някои от най-новите и атрактивни заглавия в историческата литература. Тук ще намерите не само любопитни факти и ценни препоръки, но и описани лични впечатления, които може да са ви от полза при избора на книга за вашата библиотека.

ИСТОРИЯ НА ЕДИН ГЕРМАНЕЦ 1914–1933

Да оцелееш в потока на времето се оказва ключовото умение, което един германски младеж съгражда в себе си, за да не го отведе бурята на приближаващите социални вълнения. Германия, началото на XX век. От приповдигнатото настроение и войнствения дух за победа в Първата световна война се ражда също толкова голямо разочарование след последвалата покруса. В центъра на повествованието е самият автор, който преживява събитията, пречупвайки ги през своята призма в биографичната си книга **„История на един германец 1914–1933“**. Увлечателно четиво за всеки, който иска да отправи поглед към размирните времена на отминалия век и поточно към конкретно-историческата действителност в Германия – революцията, мира, депресията, провалената република и възхода на националсоциализма. Авторът разказва за удивителната трансформация на обикновения германец – от традиционалист, отворен към света, любезен и приятелски настроен към другостите, в обезличен, автоматизиран индивид, изпълнен със злоба към „различните“ и крещящ „хайл“ по безконечните шествия и митинги.

Сред такава обстановка задачата на младия тогава **Себастиан Хафнер** се оказва по-трудна от очакваното – той трябва да запази себе си, да не изневери

на своята идентичност, докато потокът повлича все по-голяма част от неговия народ, приятелите му, обкръжението... Някои поемат по пътя на емиграцията, други се претопяват в безумния водовъртеж. Хафнер избира първия вариант и може би това е единствената възможност, която би позволила на нас, читателите, да се докоснем до неговите ръкописи след толкова години. Писана през 1939 година, книгата е актуална и днес, защото показва колко малка може да бъде границата между доброто и злото, триумфа и падението, големите обещания и празните лъжи.

ДЪЛГИ СЕНКИ – НЕЗАРАСНАЛИТЕ РАНИ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

„Дълги сенки“ е обявена за най-добра книга на 2001 г. от няколко авторитетни издания в САЩ, Великобритания и Канада. Тя е и в списъка на *Literary Review* за стоте най-важни книги на Канада за всички времена. Авторката ѝ **Ерна Парис** е канадка, родена в еврейско семейство в Торонто. Може би именно еврейските ѝ корени я провокират да започне проучване на националната памет в редица световни държави, да проследи кривата линия на конфликтността и нейното измерение в днешни дни. В резултат се ражда „Дълги сенки“ – внушително произведение, събрало в себе си впечатления и разсъждения по някои от най-спорните и емоционално обременени исторически събития и тяхната проекция в съзнанието на хората днес.

Ерна Парис извежда проблема за борбата на нациите със собствената им неасимилирана история. В началото на XXI век такава борба се води в съзнанието на народите от много страни. Авторката лично посещава и изследва някои от тях. Пътуванията ѝ я отвеждат в Германия, която от края на Втората световна война до днешни дни е платила повече от 104 милиарда марки репарации на над 500 000 оцелели от Холокоста, но споменът за това смутно време още предизвиква болезнени реакции у гражданите ѝ. Във Франция се сблъсква със съзнателното фалшифициране на историята и митотворчеството – чрез показните процеси срещу Морис Папон и Клаус Барби французите започват да си дават сметка за действията на своите бащи и дядовци по време на Втората световна война и да развенчават митовете за всеобщата Съпро-

тива, неучастието в престъпленията на нацизма и пасивната окупация. Южна Африка отваря наново страниците от времето на апартейда и започва да се бори за признаване на човешките права. Ерна Парис проследява все още неизлекуваните рани от потисничеството на чернокожото население от страна на господстващата бяла раса в тази сложна и колоритна африканска държава. Става дума и за Япония. Онази Япония от времето на Пърл Харбър, която записва в историята на човечеството една от най-жестоките прояви на геноцид – клането в Нанкин през 1937 г., когато японските войници в продължение на седмица избиват около 300 000 китайци. Днешна Япония още няма ясна позиция по въпроса и подобно на Турция с арменския геноцид омаловажава фактите и бяга от поемането на отговорност за действията си по онова време. Спомените за расовата нетърпимост и потисничеството са живи и в могъщите Съединени щати, където повече от 40 години след вдъхновяващата реч на Мартин Лутър Кинг пред мемориала на Линкълн неговите призови за равенство и диалог между черни и бели гният в тъмните улички на американските гета.

Книгата ще ви срещне с интересни хора, чиито житейски истории заслужават внимание. Така например ще се запознаете с Мартин Борман – синът на онзи висш нацист, станал дясна ръка на Хитлер след авантюрата на Рудолф Хес и който носи името на печално известния си баща. Натоварен с това нелеко наследство, Мартин Борман става свещеник, но никога не успява да преодолее срама и неудобството от произхода си – толкова по-вълнуваща и показателна е срещата му с дъщерята на еврейка, оцеляла от Холокоста. Децата на убийците и убиваните се срещат, за да осветлят миналото и да си подадат ръка в бъдещето. Ще видите американци, които все още говорят с неприкрита носталгия за времето на робството, когато техните дядовци са били богати земевладелци, разполагащи с живота на десетки чернокожи роби. Ще попаднете и в неразбираемия от никого свят на Балканите, където раните от конфликта в Босна още не са зараснали – имайки предвид и събитията, на които ставаме свидетели днес, книгата може да звучи особено актуално в тази си част.

Отгласквайки се от конкретното, Ерна Парис се опитва да намери отговор и на множество глобални въпроси – кой определя какво е станало в миналото, трябва ли да бъдем отговорни за действията на своите предшественици, да се самобичуваме за минали събития или е по-лесно да ги погребем зад дебелия пластов на забравата?

„Този, който контролира настоящето, контролира и миналото. Този, който контролира миналото, контролира и бъдещето“ – до пророческата мисъл на Джордж Оруел ни довежда и книгата на Ерна Парис *„Дълги сенки“*. Това са сенките на миналото, които, макар и затулени и прикрити, все още хвърлят мрак над възприятията и представите на съвременните поколения.

АДЕНАУЕР – БАЩАТА НА НОВА ГЕРМАНИЯ

...И един от бащите на Европа, би допълнил човек, след като прочете неговата биография. Написана от британския политически биограф **Чарлс Уилямс, „Аденауер – бащата на нова Германия“** е обогатяващо четиво за всеки, който се интересува от успешните кариери на световни политици и държавници. А кариерата на Аденауер е именно такава. Попаднал в политическото поприще твърде млад, бъдещият германски канцлер става кмет на един от най-големите градове в сърцето на Европа – Кьолн. Без да му липсват уменията на манипулатор, той се изгражда като последователен политик, центрист и играч, който си позволява редица рисковани ходове. Идването на националсоциализма

на власт заварва Конрад Аденауер като кмет. Увлечен донякъде по част от идеите на хитлеристите, позитивното му отношение бързо рухва под тропота на шурмовашките ботуши из улиците на Кьолн. Възрастният вече Аденауер е принуден да се крие от саморазправа и прекарва по-голямата част от епохата на нацизма сред тишината на закътани манастири, подпомаган финансово от богати приятели.

След края на войната изгрява същинската звезда на Аденауер. Ловко лавиращ между французи, англичани и американци в окупирана Германия, той успява да убеди Запада, че е подходящият човек да поеме управлението на довчерашния враг. С непресъхваща енергия Аденауер създава Християндемократичния съюз в опозиция на основния съперник Социалдемократическата партия. И печели. Управлява Германия до есента на 1963 г., когато политическите съперници и преклонната вече възраст го принуждават да сдаде юздите на държавната власт, макар да е против волята му.

„Нашата главна цел беше присъединяването ни към свободните народи на Запада“, пише Аденауер в последното си писмо до партийния конгрес на ХДС през март 1966 г. Един поглед назад към десетилетията на усилена работа, които този труден характер е оставил зад гърба си, доказва, че целта е изпълнена. Аденауер успява да се нареди сред блестящите политици, изградили основите на модерното европейско семейство. С неговия подпис Западна Германия кандидатства за асоцииран член на Съвета на Европа през 1950 г., само пет години след като е победена от съюзническите сили в най-кръвопролитната война, която човечеството познава. Заедно с Жан Моне и Робер

Шуман осъществява инициативата, към която се е стремил в продължение на 30 години: сближаване между Франция и Германия. Изключително любопитен момент, описан в книгата: „Същия следобед Бланкенхорн получава две писма, адресирани до федералния канцлер. Те са от Шуман. Първото е лично, подписано „с най-сърдечни поздрави“. Второто е издържано в по-официален тон. В него Шуман предлага цялото производство на въглища и стомана на Франция и Западна Германия да бъде подчинено на общ върховен орган. Други европейски държави също биха могли да се включат, ако поискат.“

Ето така се ражда Европейският съюз. В решителната комуникация на забележителни мъже, оставили имената си в историята не с военни успехи, а с изкуството на дипломатията. Сред тях е и Аденауер – бащата на нова Германия.